

سهروردی؛ فیلسوفی که با قرآن محشور است

نجفقلی حبیبی در نقد و بررسی کتاب «آیت اشراق؛ تفاسیر سهروردی بر آیات قرآن» گفت: سهروردی اساساً فیلسوفی است که با قرآن محشور است. باید این نکته را درک کرد که این فیلسوف معاشقه ای با خداوند دارد.

نجفقلی حبیبی در نقد و بررسی کتاب «آیت اشراق؛ تفاسیر سهروردی بر آیات قرآن» گفت: سهروردی اساساً فیلسوفی است که با قرآن محشور است. باید این نکته را درک کرد که این فیلسوف معاشقه ای با خداوند دارد.

به گزارش خبرگزاری مهر، نشست نقد و بررسی کتاب «آیت اشراق؛ تفاسیر سهروردی بر آیات قرآن»، با حضور دکتر نجفقلی حبیبی، استاد فلسفه اسلامی، سیدعباس ذهبی، پژوهشگر و سهروردی پژوه، سیما سادات نوربخش، مولف کتاب و دکتر مالک شجاعی جشوقانی در سرای اهل قلم خانه کتاب برگزار شد.

نجفقلی حبیبی در این نشست با اشاره به انتشار این کتاب در گذشته، گفت: در چاپ جدید در حدود ۱۵۰ آیه جدید به آن اضافه شده و به نظرم نویسنده کتاب باید در اقدام بعدی علمی خود، آیات مندرج در کتاب را تحلیل و بررسی کند.

وی با اشاره به استفاده سهروردی از چندین آیه در آثار خود و بهره گیری مولف کتاب از برخی آیات بنا به لزوم و تناسب با موضوع، بر دسته بندی موضوعی تاکید کرد.

استاد فلسفه اسلامی دانشگاه تهران ادامه داد: ۱۵۰ آیات جدیدی که نویسنده در چاپ جدید به کتاب اضافه کرده است، از «التنقیحات» منسوب به سهروردی استفاده کرده، که خود این کتاب دارای غلط های چاپی است و این موضوع از عهده نویسنده خارج شده است.

حبیبی با بیان اینکه سهروردی اساساً فیلسوفی است که با قرآن محشور است از طرح سوال مبنی بر اینکه آیا سهروردی برای دفاع از خود در مقابل اتهام زنی به ایرانی بودن صرف از آیات قرآن استفاده کرده است یا نه؟ گفت: شاید پاسخ این سوال برای ما روشن باشد، اما خواننده که با شبهه مواجه است، باید درک درستی از آیات و نحوه و دلیل استفاده از آنها از سوی سهروردی را داشته باشد.

در ادامه این نشست سیدعباس ذهبی سهروردی را فیلسوف گرفتار نور دانست و اظهار داشت: سهروردی خود را با «نور» دارای پیوند می بیند. وقتی سهروردی سخن از «نورالانوار» به میان می آورد باید این نکته را درک کرد که این فیلسوف معاشقه ای با خداوند دارد.

وی با اشاره به اینکه سهروردی متفکری نظرباز و ارادتمند به نور است ادامه داد: خدای سهروردی، «واجب الوجود بالذات» نیست، بلکه خدای سهروردی در اندیشه ای است که او از قرآن اخذ کرده است.

این سهروردی پژوه افزود: قرآن در اندیشه سهروردی، فراتر از یک منبع مراجعه است. این فیلسوف اشراق، در مسائلی مانند مفهوم سازی، توسعه مفاهیم فلسفی، تبیینهای قرآنی به قرآن و کلام الهی تمسک جسته است.

ذهبی گفت: کتاب «آیت اشراق؛ تفاسیر سهروردی بر آیات قرآن»، نیازمند جلد دوم نیز است، چندین محور بحث درباره تفسیر آیات مندرج در کتاب به نظر رسیده است که از آن میان می توانم به «نفس شناسی»، «خداشناسی»، «اخلاق»، «خداشناسی عرفانی و سلوکی، ادبیات» اشاره کنم که می تواند سرفصل های مهمی برای تفسیر آیات به کار گرفته شده از سوی سهروردی باشد.

وی با اشاره به برخی آیات تکراری در کتاب اظهار کرد: سهروردی از جمله فیلسوفانی بود که تمام ادیان الهی اعم از زرتشت، خدا(اسلام) و سایر ادیان را جمع واحدی میدیده است و متأسفانه در روزگاری که سهروردی می زیسته است، نوعی جزم اندیشی وجود داشت، که نمی توانست این نوع نگاه سهروردی را تاب بیاورد، به همین دلیل بود که حکم ارتداد وی صادر و در جوانی او را به قتل رساندند.

در ادامه سیما سادات نوربخش، نویسنده کتاب درباره رویکرد و روند تالیف کتاب گفت: کتاب حاضر در سال ۱۳۸۶ منتشر شد و در سال جاری ویراست جدید آن همزمان با روز بزرگداشت سهروردی روانه بازار کتاب شد.

نویسنده کتاب «آیت اشراق» مقاله دکتر نجفقلی حبیبی درباره سهروردی و قرآن را انگیزه بسیار مناسبی برای تالیف این کتاب ذکر کرد و گفت: آثار سهروردی مبین بسیار خوبی بر این نکته است که این فیلسوف همواره به قرآن و سنت تمسک داشته و حفظ شریعت و قوانین الهی برای این فیلسوف مهم بوده است.

وی قرآن، سنت و منابع ایران باستان و حکمت یونان را منابع اندیشه سهرودی دانست و گفت: وی جزو نخستین فیلسوفانی بود که توانست این سه منبع را کنار هم جمع کند. در آثار سهرودی هماهنگی بین «قرآن» و «برهان» به خوبی ترسیم شده است. ابتدا مساله را برهانی و سپس به قرآن استناد کرده است. سهروردی، فیلسوفی ایرانی و مسلمان و ملزم به سنت الهی است.

نوربخش ادامه داد: اگر قرار بود، کار به صورت تحلیلی پیش برود، نیازمند چندین مجلد مستقل بودیم. در هر حوزه ای که وارد شدم، به خوبی تاثیر سه منبع قرآن، منابع ایرانی و یونانی را دیدم. نوآوری سهروردی در این است که در فلسفه خود از حکمت ایران باستان، یونان و قرآن به خوبی استفاده کرده است. هرچند عرفا نیز پیش از سهروردی از این منابع استفاده کرده اند، اما سهروردی نخستین فیلسوفی است که این سه حکمت را به خوبی در کنار هم گرد آورده است.